

- навички, що сприяють духовному та психічному здоров'ю (самоусвідомлення та самооцінка, аналіз проблем і прийняття рішень, визначення життєвих цілей та програм, самоконтроль, мотивація успіху та тренування волі).

Отже, проблема формування здоров'язберігаючої компетентності є однією з пріоритетних в контексті підготовки вихователя дошкільної навчальної заклади як такої, що має визначальний характер для формування здоров'язберігаючого освітнього середовища у поліпшенні здоров'я дошкільнят. Таким чином, необхідність підготовки майбутніх фахівців до здоров'язбережувальної діяльності є безсумнівною. Діти будуть цінувати, берегти і зміцнювати своє здоров'я в тому разі, якщо бачитимуть приклад діяльнісного ставлення дорослого до здоров'язбереження.

Кожен майбутній педагог повинен усвідомлювати особисту відповідальність за створення умов, які дають змогу «не нашкодити» фізичному та психічному благополуччю, на реалізацію методів і засобів навчання відповідно до фізіолого-психологічних принципів збереження здоров'я та вихованню високої культури здоров'я в усіх учасників навчально-виховного процесу.

Вирішення проблем збереження власного здоров'я закладено в самій людині, у знанні та розумінні нею проблем формування, збереження, зміцнення і відновлення його, а також в умінні дотримуватись правил здорового способу життя.

Люди повинні усвідомлювати, що майбутнє кожного, як і держави в цілому – за здоровим поколінням, бо фізично і морально здорова людина здатна творити і приносити користь іншим людям.

Література

1. Гаращенко Л.В. Здоров'язбережувальні методики виховання у фізкультурно-оздоровчому процесі сучасного дошкільного закладу / Л.В. Гаращенко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. Рівнен. держ. гуманіст. Ун-ту. – Рівне, 2011. - Вип.1 (44) – С.67-71.
2. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakinpgo.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>.

УДК 378.14.035.6-057.875

Попович Мирослава Михайлівна, магістр спеціальності «Дошкільна освіта», Мукачівський державний університет
Науковий керівник - канд. пед. наук, доцент Пинзеник О. М.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО ПЕДАГОГІЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Модернізація національної системи освіти вимагає глибокого переосмислення теорії та практики виховання майбутніх громадян суспільства. Це й зумовлює необхідність удосконалення процесу формування національної свідомості студентської молоді. Саме від рівня сформованості національних поглядів залежить громадянська позиція та соціальна активність особистості, усвідомлення нею місця та ролі в політичному, соціальному та культурному житті свого народу.

Особливої уваги сьогодні набуває проблема формування національної самосвідомості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку. Адже від рівня її сформованості залежить результативність організації навчально-виховної роботи в дошкільному закладі. Вихователь є носієм національних ідей, зразком для наслідування, що впливає на інтелектуальну та емоційну сферу особистості дитини-дошкільника.

У ході дослідно-експериментальної роботи було встановлено, що ефективність процесу формування національної самосвідомості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку можна оптимізувати, дотримуючись певних педагогічних умов, які полягають у:

– практичному застосуванні набутих знань про історію, культуру, традиції рідного народу під час вивчення суспільних дисциплін, організації виховних заходів, участі у

позааудиторній виховній роботі, соціокультурній діяльності; залученні студентів до науково-дослідної роботи з метою поглиблення та розширення знань щодо культурно-історичного розвитку рідного народу, закономірностей етнізації особистості;

- цілеспрямованому вихованні ініціативності, самостійності, творчих здібностей студентів, реалізації їх здібностей, розвитку задатків, талантів і пізнавального інтересу в галузі українознавства; готовності до самоосвіти, самовиховання та самореалізації;

- введенні у зміст дошкільної освіти системи українознавчих знань, які відповідають рівню сучасної вітчизняної науки та культури, втілюють у собі національні та загальнолюдські цінності й сприяють пізнанню ідейного та духовного багатства свого народу й на цій основі – себе як індивідуальності та як частки своєї нації;

- розробці та апробації в навчально-виховному процесі відповідної системи українознавчих понять;

- розвитку внутрішньої мотивації, створенні інтелектуального та емоційного фону, який сприяє свідомому та глибокому засвоєнню українських національних цінностей і їх використанню на практиці;

- акцентуванні особливої уваги на поєднанні навчальної та дослідно-пошукової діяльності студентів;

- використанні системності в навчально-виховному процесі та міждисциплінарних зв'язків за умов дотримання поетапності та наступності;

- підготовці викладачів до інноваційної діяльності;

- систематичному діагностуванні викладачами та корекції (за необхідністю) розвитку національної самосвідомості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку [4, с.80].

Ця система цілеспрямованого педагогічного впливу на процес формування національної самосвідомості майбутніх вихователів дітей дошкільного віку впроваджувалася в експериментальній групі студентів освітнього рівня бакалавр педагогічного факультету Мукачівського державного університету.

Під час педагогічних спостережень за процесом формування національної самосвідомості майбутніх вихователів враховувалося, що особистість формується в активній творчій діяльності. Тому її аналіз був основним джерелом інформації. Так, суттєвого значення у формуванні національної самосвідомості майбутніх педагогів набула система позааудиторної виховної роботи українознавчого спрямування, яка передбачалася програмою формувального експерименту.

Позааудиторна робота – це «спеціально організовані позааудиторні заняття та система пізнавальних і виховних заходів, метою яких є поглиблення і розширення знань, отриманих в умовах навчального процесу, формування творчих здібностей, наукових інтересів, різноманітних практичних умінь і навичок» [2, с.180].

Позааудиторна робота будувалася на принципах зацікавленості та добровільності участі в ній, враховуючи індивідуальні інтереси та нахили студентів. Вона проходила паралельно з аудиторними заняттями й була закономірним та логічним продовженням.

У ході формувального експерименту ми реалізували такі завдання:

- поглиблення та розширення знань студентів про культурно-історичний розвиток українського народу; закономірності, напрями та засоби етнізації особистості;

- виховання творчої, ініціативної та високопрофесійної особистості студента на основі глибокої обізнаності із національним і регіональним українознавчим матеріалом;

- залучення студентів до науково-дослідної роботи;

- становлення особистості студента як носія рідної мови, завдяки якій зберігаються національні цінності [4, с.81].

Тематика була різноманітна: уроки українознавства: «Без верби й калини – нема України», «Рушник в обрядах різних національностей, що населяють Закарпаття», «Угорські та словацькі давні сільські звичаї: спільне та відмінне», конкурс колядок, щедрівок, конкурс

пасхальних писанок, виставка «Народні мистецтва та ремесла рідного краю». Окремі види позааудиторної роботи здійснювалися у період проходження практики, під час організаційно-методичних зборів, які є ефективною формою виховання студентів і їхньої підготовки до навчально-виховної роботи з дитячим колективом. Програмою таких зборів передбачалися практикуми, презентації та конкурси, що давало змогу спрямувати студентів на проведення справ у процесі проходження літньої практики, виділення змістового аспекту, активне спілкування, творчий характер. Студентам пропонувалася конкурсна програма, яка передбачала презентацію студентських програм (наприклад, «Мій рідний край – моя земля, велика-превелика», «Наш край у піснях та легендах»).

Таким чином, ефективність формування національної свідомості студентів вищого навчального закладу передбачає використання різноманітних педагогічних засобів, серед яких провідну роль відіграє формування знань про свої національні ознаки, які є основою її національної ідентифікації особистості [5, с.126].

Від того, як сформовані українознавчі поняття, які є основою українознавчих знань, залежить кінцевий результат нашого дослідження – формування національної самосвідомості студентів вищого педагогічного навчального закладу.

Підвищення рівнів сформованості українознавчих понять у майбутніх вихователів дітей дошкільного віку вплинуло на формування їхньої національної самосвідомості.

Повноту засвоєння українознавчого поняття, на певному етапі його формування характеризує його зміст, який складають суттєві ознаки. Уміння називати ознаки поняття, розпізнавати його за цими ознаками свідчать про повноту, але не визначає рівня осмислення засвоєного поняття. Він визначається уміннями виявляти ці ознаки, встановлювати внутрішньо-понятійні зв'язки, узагальнювати їх, формулювати визначення поняття, пояснювати його суть. За цієї умови знання набувають таких якостей, як узагальненість і міцність. Системність у засвоєнні українознавчих понять виражена в умінні встановлювати взаємозв'язки з іншими українознавчими поняттями. Вона безпосередньо впливає на повноту і міцність засвоєння поняття [4, с.80].

Література

1. Олійник М. Полікультурне виховання як процес формування етнічної ідентичності / Марія Олійник. – Режим доступу : https://www.google.com.ua/webhp?ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b&gfe_rd=cr&ei=формування+національної+свідомості+у+дітей+дошкільного+віку.
2. Сивачук Н.П. Підготовка майбутніх учителів до народознавчої роботи в школі (на матеріалі філологічних факультетів). Дисертація ... канд. пед. наук:13.00.04. – К. : Інститут педагогіки Академії педагогічних наук України, 1997. – 225 с.
3. Фоменко Е. В. Формування національної свідомості дітей. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 121 с.
4. Фрідріх А.В. Національна самосвідомість студентської молоді: педагогічні проблеми формування та реалізації // Нова педагогічна думка. Науково-методичний журнал. Випуск № 3. – Рівне, 2006. – С. 78 – 81.
5. Чорна К.І. Основні пріоритети у вихованні національної самосвідомості і громадянської культури старшокласників / К.І.Чорна // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 1. – С. 125 – 131.

УДК 378:371.132

Раджабова Сабіна Шаїдівна, канд. психол. наук,
доцент кафедри загальної педагогіки та психології,
Черкаський національний університет ім. Б.Хмельницького

ПСИХОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ЗАВДАНЬ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Необхідність підготовки майбутніх випускників до функціонування в сучасних реаліях зумовлює підвищення вимог до системи освіти. Одним з основних завдань вищої школи є формування професійної свідомості майбутнього фахівця. Вирішення задачі формування професійної свідомості в процесі професійної освіти можливо лише при системному комплексному підході. Така підготовка не може полягати тільки у формуванні у

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>